

Informe: dades urbanístiques i ambientals

de Mallorca, 2002

Palma, abril 2002

Palma, desembre 2002

Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa
C/ Verí, 1 3r
07001 Palma
www.gobmallorca.com

LA SITUACIÓ AMBIENTAL I URBANÍSTICA DEL 2002: A pesar de la desacceleració econòmica, Mallorca segueix creixent a un ritme alarmant

---

Per quart any consecutiu, el GOB divulga una sèrie de dades urbanístiques i ambientals de Mallorca, referides enguany a l'any 2002, a fi de tenir una visió de la realitat més completa i exacte, i alhora, per reflexionar sobre les mesures a prendre.

Les xifres que divulga fan referència a dades de creixement de la construcció, del turisme, de la població, així com del consum energètic, de les taxes de motorització , etc. del 2002 a Mallorca. Aquestes dades posen de manifest que, tot i una estabilització i fins i tot reducció del ritme, el creixement segueix essent alarmant.

Les dades que a continuació s'exposen deixen ben clar que Mallorca està sobrepassant el límit lògic i avança cap a una situació de col·lapse, tot i que el ritme de creixement de l'activitat turística i de la construcció no ha crescut com als darrers tres anys. En tot cas és necessari prendre mesures molt més fortes i sobretot amb urgència per canviar aquesta situació.

A continuació se transcriuen de forma resumida les dades referides a l'any 2002.

Í N D E X

1) LA CONSTRUCCIÓ

La capacitat d'allotjament no atura de créixer

Els nombre de treballadors ocupats dins del sector de la construcció bat rècords (Balears)

Mallorca augmenta en més de 20.000 les places residencials

Els edificis plurifamiliars concentren més del 80% del total

- *Més de la meitat dels projectes visats ho són als municipis de l'àrea metropolitana de Palma*

Reducció d'autoritzacions dins sòl rústic

2) EL TURISME

Reducció del nombre de turistes (Balears)

Constant creixement de places i establiments turístics

Augmenta espectacularment el turisme residencial

El nombre de passatgers se redueix un 7%

3) LES CONSEQÜÈNCIES

Energia elèctrica

Increment del consum

També augmenta el nombre de clients

S'estabilitza la producció de residus

Motorització: rècord de matriculacions

La Població de les Illes Balears se dispara

4) RESUM

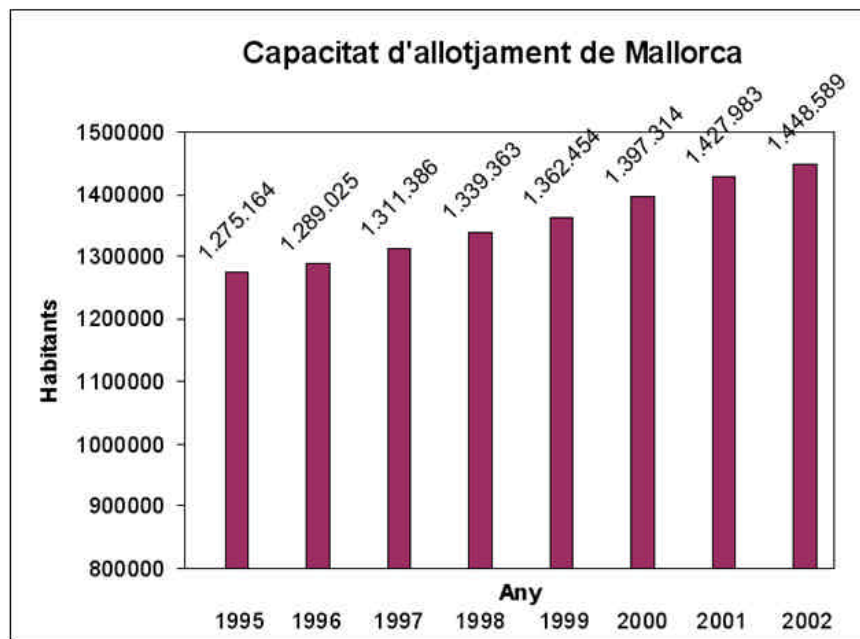
Informe

1) LA CONSTRUCCIÓ: EL NOMBRE DE PROJECTES VISATS SE REDUEIX, PERO AUGMENTA EL NOMBRE DE TREBALLADORS OCUPATS EN LA CONSTRUCCIÓ

- La capacitat d'allotjament no atura de créixer

La capacitat d'allotjament de Mallorca fa referència al nombre màxim d'habitants que cabrien a les edificacions turístiques i residencials existents. Dit d'una altra manera, és la suma de les places turístiques amb les places residencials dels habitatges existents a la nostra illa.

Aquesta capacitat no atura de créixer i aquest increment és rellevant els darrers 7 anys. Gran part d'aquest augment prové de l'edificació de nous habitatges ja que les places turístiques d'aquests anys han experimentat un creixement molt suau.

Font: INE, Col·legis Oficials, Conselleria d'Obres Públiques

- **Els nombre de treballadors ocupats dins del sector de la construcció bat rècords a Balears**

Una dada significativa per a poder avaluar la importància d'aquest sector i veure'n la seva evolució, és la referida al nombre de treballadors ocupats en els sectors de la construcció. Segons dades extretes de la Tresoreria General de la Seguretat Social, l'evolució posa de manifest un creixement espectacular dels assalariats de la construcció del 1995 fins al 2002,

duplicant en sis anys el nombre de persones incorporades a la Seguretat Social. Tot i això el ritme s'ha suavitzat una mica als darrers dos anys.

En tot cas, als darrers 4 anys el nombre de treballadors d'aquest sector ha augmentat en 8.100 persones, el que evidencia l'increment de l'activitat immobiliària a les Balears.

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social

- **Mallorca augmenta en més de 20.000 les places residencials**

L'any 2002 les moratòries urbanístiques aprovades pel Consell foren plenament vigents. Aquest fet explica un increment inferior als dels anys anteriors pel que fa als projectes visats. En concret, el nombre de projectes d'habitatges

visats pel Col·legi d'Arquitectes Tècnics i Aparelladors per a l'illa de Mallorca és de 6.872, una xifra notablement inferior a la dels anys anteriors. El nombre de places surten de multiplicar el nombre d'habitatges per tres habitants.

Any	Nous habitatges	Nombre places
1998	10.936	32.908
1999	11.708	35.124
2000	11.620	34.860
2001	10.223	30.669
2002	6.872	20.616

Font: Col·legi d'Arquitectes Tècnics i Aparelladors

- **Els edificis plurifamiliars concentren més del 80% del total**

La distribució del tipus d'habitatges visats al llarg del 2002 confirma la tendència dels darrers anys d'una reducció del nombre d'habitatges adossats. En tot cas, s'incrementa el percentatge d'habitatges en

edificis plurifamiliars, a pesar de la moratòria decretada pel Consell. L'aixecament parcial de la moratòria a principis del 2002, quan se va aprovar definitivament la Norma Territorial Cautelar, explicarien aquesta situació.

Tipus habitatge (%)	1998	1999	2000	2001	2002
Plurifamiliars	62,7	67,7	72,6	80,7	82,5
Adossats	16,5	16,2	11,4	8,4	4,1
Unifamiliars	20,8	16,1	16,0	10,9	13,4

Font: Conselleria de Turisme

- **Més de la meitat dels projectes visats ho són als municipis de l'àrea metropolitana de Palma**

Els municipis de l'àrea metropolitana de Palma (Llucmajor, Palma, Marratxí, Calvià i Andratx) concentren més de la meitat dels habitatges visats l'any 2002 pel Col·legi Oficial d'Aparelladors. En concret de les 6.872 vivendes visades l'any 2002, 3.900 (un 56%)

afecten a algun d'aquests municipis, dels quals 2.055 corresponen just a Palma.

Després dels municipis de la Badia de Palma, els segueixen a considerable distància, quant a nombre d'habitatges visats, Inca, Sant Llorenç i Manacor.

- **Reducció d'autoritzacions dins sòl rústic**

La pressió urbanística sobre el sòl rústic segueix essent alta, però inferior a la de l'any 2002. L'any passat, la Comissió Insular d'Urbanisme va informar favorablement 505 projectes

d'habitatges unifamiliars dins del sòl rústic.

A continuació se reproduïx una taula amb el número d'habitatges dins sòl rústic autoritzats per la Comissió Insular d'Urbanisme als darrers 8 anys.

Any	Autoritzacions
1995	207
1996	815
1997	663
1998	340
1999	671
2000	810
2001	549
2002	505

Font: Comissió Insular d'Urbanisme

3) EL TURISME

- Reducció del nombre de turistes (Balears)

El 2002 va suposar una clara reducció del nombre de turistes que ens arriben, després de 6 anys de creixement constant. Concretament s'ha produït una reducció d'un 9,6% en relació a l'any anterior, i en tot

cas una xifra semblant a la del 1998. Tot i així estan parlant de xifres molt elevades que difícilment són suportables ambientalment.

El turisme alemany és el més afectat per aquesta reducció.

Any	Milions de turistes
1991	5,9
1992	6
1993	6,3
1994	7
1995	8,6
1996	9
1997	9,5
1998	10
1999	10,5
2000	10,9
2001	10,7
2002	9,7

Font: Conselleria de Turisme

- Constant creixement de places i establiments turístics

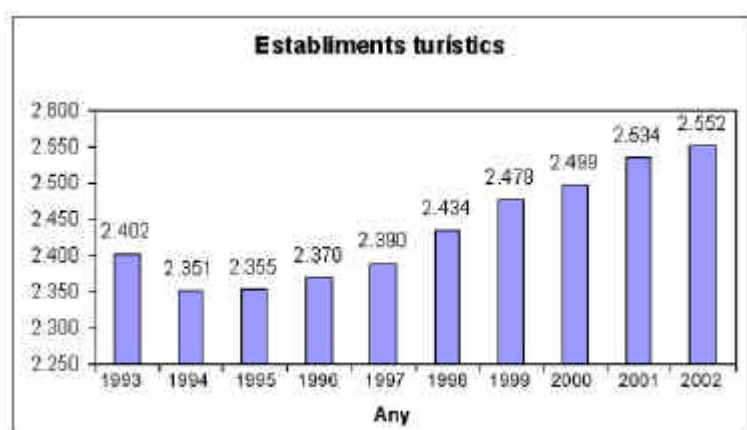
Al final del 2002, segons dades de la pròpia Conselleria de Turisme, el nombre de places turístiques legals enregistrades a

les Balears s'elevava a 415.175. Això representa un augment de 1.055 places en relació a l'any 2001.

Igualment, al llarg del 2002 s'ha produït l'alta de 18 nous

establiments turístics, el que eleva la xifra total a 2.552.

Font: Conselleria de Turisme

- Augmenta espectacularment el turisme residencial

La distribució de les estades turístiques pel tipus d'allotjament ens dona una informació rellevant sobre cap a on va el turisme a les Illes Balears i especialment a Mallorca.

La davallada del nombre de turistes que s'ha produït el 2002 en relació al 2001 se tradueix també en el nombre d'estades i pernотacions. Així, s'ha passat dels 93.437.0006 l'any 2001 a 86.096.520 l'any 2002, és dir una disminució del 7,8%.

L'altra dada significativa fa referència a la distribució de les estades pel tipus d'allotjament.

L'any 2002 se produeix un increment espectacular del turisme residencial, és a dir, el de 2ª residència i el de cases particulars. De fet les estades a hotels i apartaments l'any 2002 representaren un 76,3% (un 80% l'any 2001), mentre que les estades a Zones residències i cases particulars varen representar un 22,3% del total (17,6% l'any 2001).

En definitiva, una evidència més del 3er boom turístic. Vet aquí les dades referides a Balears.

Tipus d'allotjament	Total estades	% sobre total estades	Total estades	% sobre total estades
	2001		2002	
Hotels	62.502.527	66,9	54.701.766	63,5
Apartaments	12.515.486	13,4	11.024.370	12,8
2 ^a Residència	7.081.337	7,6	7.249.996	8,4
Cases amics i familiars	9.297.402	10,0	11.853.750	13,8
Altres	2.040.254	2,2	1.266.638	1,5
TOTAL	93.437.006		86.096.520	

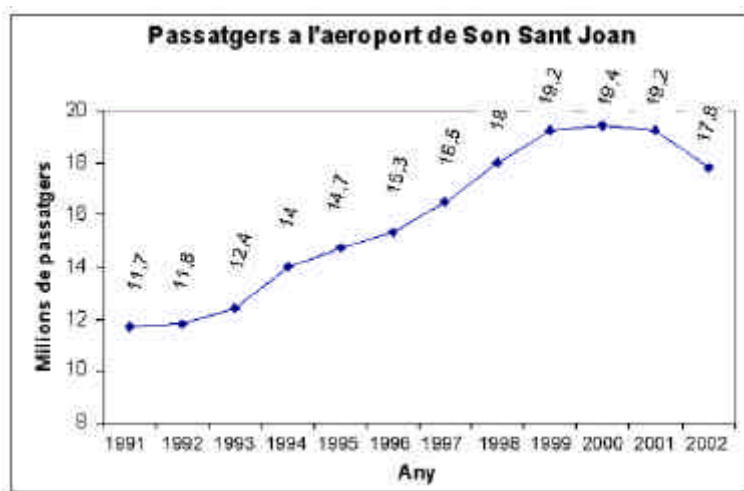
Font: Conselleria de Turisme

- **El nombre de passatgers a l'aeroport de Palma se redueix un 7'2%**

Les xifres de passatgers que han passat per l'aeroport de Palma, la principal entrada de turistes a l'illa, ha experimentat una reducció d'un 7% , és a dir, 1.374.587 passatgers, en relació al 2001. En definitiva, ens posam en una situació molt semblant a la del 1998, quan els

índex de saturació eren més que evidents.

Quant a nacionalitats, s'ha produït una reducció de passatgers provinents d'Alemanya, mentre que els britànics han augmentat en un petit percentatge.

Font: Aena. Aeroport de Palma

3) LES CONSEQÜÈNCIES

La notable activitat del sector de la construcció i el manteniment de l'activitat turística ha comportat costos ambientals elevats i una pressió exagerada sobre els recursos naturals. Les dades que a continuació exposam en són uns bon indicadors.

- Energia elèctrica

S'incrementa el consum

Segons fonts de GESA-ENDESA, el consum elèctric de les Balears ha crescut al llarg del 2002 de l'ordre del 2'1%, en relació al consum de l'any passat. A Mallorca aquest augment és del 1,9%, mentre que a Menorca és del 1, 8 i a Eivissa i Formentera del 3,4%.

Pel que fa a la l'energia elèctrica facturada el 2002, aquesta representa un augment del 3,93% en relació a l'any anterior. L'any 2001 havia crescut un 8,3% en relació al 2000.

També augmenta el nombre de clients

A 31 de desembre del 2002 el nombre total de clients de GESA-Endesa era de 584.740 el que suposa 15.512 clients més que a finals del 2001, és a dir un augment del 2,7%.

Aquest increment ha estat més notable a Eivissa i Formentera, on s'ha arribat als 72.915 abonats, un 3,4% més que el 2001.

- S'estabilitza la producció de residus

La producció de residus s'ha estabilitzat per primera vegada en molts d'anys. Al llarg del 2002 la producció de residus s'ha incrementat un 0,09 % en relació als produïts durant el 2001. En concret s'ha passat de 509.159 tones l'any 2001 a 509.617 l'any 2002.

D'altra banda i de forma paral·lela a aquesta estabilització, s'ha

produït un increment de la recollida selectiva d'un 4,7 % en comparació a la recollida selectiva. En concret s'ha passat de 34.350 tones l'any 2001 a 35.964 l'any 2002.

La recollida selectiva de residus representa a Mallorca un 7,05 % del total de residus que se produeixen a Mallorca. L'any 2001 assolía la xifra d'un 6,7 %.

- Motorització: rècord

Des de fa anys les Balears van al capdavant de tot l'estat quant a taxa de motorització. Actualment el parc mòbil d'aquestes illes assoleix els 842.138 vehicles, el que equival a 918 automòbils per cada 1000 habitants. A Espanya el

nombre de vehicles a motor per cada 1000 habitants és de quasi 600. Emperò no només som a dalt a Espanya, sinó que el parc mòbil de les Balears és el més alt d'Europa i quasi del món, si exceptuam Singapur i Mèxic.

Any	Veh/1000 hab
1998	810
1999	827
2000	833
2001	884
2002	918

Taxa de motorització.

Font: Prefectura Provincial de Trànsit

- La Població de les Illes Balears se dispara

Aquests darrers anys la població de les illes Balears està creixent a un ritme superior al 4% anual. Just al darrer any l'increment ha estat de 39.341 persones, passant dels 878.627 als 916.968. Als darrers sis anys l'increment ha estat de 156.589 habitants. La causa d'aquest augment prové

especialment de l'arribada massiva d'immigrants a fi de satisfer la demanda de mà d'obra davant la frenètica activitat econòmica d'aquests anys, sobretot de la construcció.

L'evolució de la població de les Illes Balears és la següent:

Any	Població
1900	311.650
1945	407.497
1980	655.945
1996	760.379
2000	845.630
2001	877.627
2002	916.968

Per illes, la població es distribueix de la següent manera:

Any	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
2000	845.630	677.014	72.716	95.900
2001	877.627	702.122	75.296	101.209
2002	916.968	730.909	78.759	107.300

Font. Instituto Nacional de Estadística

4) RESUM

L'any 2002 s'ha caracteritzat per una reducció del nombre de turistes i d'estades turístiques en relació als darrers anys. Aquest fet ha tengut un efecte sobre el consum de recursos naturals i en la producció de residus, tendint a la seva estabilització. Per altra costat, el sector de la construcció no ha notat gaire la desacceleració econòmica i prova d'això és que la mitjana d'assalariats és superior a la de l'any 2001 i als anys anteriors. Les moratòries urbanístiques han afectat de forma clara al visat de projectes però no l'activitat del sector de la construcció.

Vet aquí, a mode de resum, les dades més significatives del 2002:

- **L'any 2002 sector de la construcció ha batut rècord d'assalariats.**
-
- **La capacitat d'allotjament no ha aturat de créixer i ja supera els 1.450.000 habitants.**
-
- **El nombre de projectes visats ha disminuït en relació a la mitjana dels darrers 10 anys.**
-
- **El turisme, que els dos darrers s'havia estabilitzat, ha experimentat una reducció tant en nombre de passatgers com en estades i pernотacions.**
-
- **S'ha incrementat de forma espectacular el turisme residencial enfront el turisme hotelier.**
-
- **L'aeroport de Palma redueix notablement el nombre de passatgers.**
-
- **Com a conseqüència de tot això, el consum de recursos naturals, la producció de residus, la taxa de motorització, redueix el seu ritme de creixement, tot i que segueix essent altíssim.**
-
- **De totes maneres, i fruit de la forta activitat econòmica, la població de dret se dispara i creix a un ritme superior a 4%.**

Està clar que les mesures que darrerament s'han adoptat tant per part del Govern de les Illes Balears com del Consell de Mallorca no ha aconseguit frenar d'una forma significativa el creixement de la construcció.